

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพของสังคมไทยในปัจจุบันนี้ เปลี่ยนแปลงไปเป็นอันมากทั้งในสังคมเมือง และสังคมชนบท แรงผลักดันทางการเมืองที่ทำให้เกิดเหตุการณ์เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 เป็นอิทธิพลสำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่งก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยหลายประการ รวมทั้งเกิดแนวคิดใหม่ ๆ อีกหลายอย่างเช่น แนวความคิดเกี่ยวกับชนชั้น ความเสมอภาค และความเป็นธรรมในสังคม ฯลฯ นิสิต นักศึกษา นักเรียน และประชาชนรวมตัวกันแสดงความคิดเห็นของตนเองอย่างกว้างขวาง มีพฤติกรรมหลายอย่างที่แสดงออกในรูปพลังมวลชน ซึ่งก่อให้เกิดความสับสนในสังคมเป็นอันมาก โดยเฉพาะในรอบปี 2517 มีการเดินขบวน นัดหยุดงานรวมกันถึง 1,556 ครั้ง¹ ซึ่งลักษณะเช่นนี้ถ้าจะพิจารณาในแง่ดี ก็จะทำให้เห็นว่า เป็นความตื่นตัวของคนไทยในความเป็นประชาธิปไตย แต่ถ้าพิจารณากันอย่างลึกซึ้งแล้วจะเห็นว่า การรวมพลังมวลชนในบางครั้งนั้นทำเกินกว่าขอบเขตในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งอาจเป็นการกระทำที่เป็นไปด้วยความไม่รู้เท่าถึงการณ์ หรืออาจเป็นการกระทำที่มีเจตนามุ่งหวังจะก่อให้เกิดความไม่สงบในประเทศก็ได้

ฉะนั้น การให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่คนในสังคมไทยขณะนี้ จึงเป็นสิ่งจำเป็นเพราะ "ความรู้และประสบการณ์เป็นพลังและเป็นประทีป ที่จะขจัดปัญหาและ

¹สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ, "แนวทางปฏิรูปการศึกษาสำหรับรัฐบาลในอนาคต," รายงานของคณะกรรมการวางแผนเพื่อปฏิรูปการศึกษา (พระนคร : โรงพิมพ์ศูนย์การทหารราบ, 2518), หน้า 11.

ส่องสว่างนำวิถีชีวิตของมนุษย์"²

มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของสังคม มนุษย์จึงมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในสังคม ซึ่งสภาพแวดล้อมเหล่านี้ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา กระบวนการให้ความรู้ และประสบการณ์แก่มนุษย์ซึ่งได้แก่การศึกษา นั้น ก็จำเป็นต้องปรับปรุง เปลี่ยนแปลงให้เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและ สังคมมนุษย์ซึ่ง เปลี่ยนไปด้วยจึงจะสามารถดำรงคุณประโยชน์ อังพึงประสงค์ได้³ ดังนั้น การศึกษาที่พึงประสงค์ในสังคมไทยปัจจุบันนี้ก็คือการศึกษาที่ทำให้ คนในสังคมตระหนักถึงรากฐานสำคัญของความเป็นประชาธิปไตย คือความเคารพในความเป็น มนุษย์และสิทธิ เสรีภาพของแต่ละบุคคลอันมิควรล่วงละเมิด ในขณะเดียวกันก็เน้นความสำคัญ ของความรับผิดชอบที่บุคคลพึงมีต่อสังคมส่วนรวมด้วย⁴ นั่นคือ การศึกษาต้องตระหนักชัดถึง ความจำเป็นที่จะต้องฝึกฝนให้นักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชนได้รู้ และปฏิบัติวิธีการ อยู่ร่วมกันอย่างสันติ ทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม ร่วมสร้างและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ รู้จักใช้เหตุและผลพิจารณาปัญหาให้รู้ซึ่ง และสามารถแก้ปัญหาได้ นั่นคือคิดให้ตลอด รวมทั้ง กระบวนการอบรมให้รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนที่จักต้องพัวพันกับหน้าที่และสิทธิของคนอื่นอย่าง เป็นระบบ รู้จักประสานงานตามหน้าที่และความชำนาญ รู้จักกระบวนการฝึกฝนและการผู้นำ⁵

การจัดการเรียนการสอนที่มีครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher Centered) เป็นลักษณะ ที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการสร้างบุคลิกลักษณะของคนในสังคมไทยปัจจุบัน และไม่สอดคล้องกับ

² รายงานของคณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อการศึกษา, การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม (พระนคร : โรงพิมพ์ศูนย์การทหารราบ, 2518), หน้า 4.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 3.

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 4.

⁵ สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ, เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

สภาพการศึกษาดังกล่าวข้างต้น เฮอแมน มุลเลอร์⁶ ให้ความเห็นไว้ว่า ห้องเรียนที่มีครูเป็นศูนย์กลาง มีบรรยากาศเป็นแบบเผด็จการ ครูมีหน้าที่ออกคำสั่งให้นักเรียนปฏิบัติตาม นักเรียนขาดอิสระภาพทางด้านความคิด

ชัยงค์ พรหมวงศ์⁷ กล่าวว่า ระบบโรงเรียนของไทยที่มีครูเป็นศูนย์กลางนั้น ครูเป็นผู้พูดฝ่ายเดียวนักเรียนเป็นเพียงผู้ฟัง ซึ่งลักษณะเช่นนี้ทำให้นักเรียนส่วนมากเป็นผู้ที่ขาดความสามารถในการแสดงความคิดเห็น ไม่รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ไม่รู้จักตัดสินใจ ไม่ค่อยมีความรับผิดชอบและไม่รู้จักการทำงานร่วมกันเป็นหมู่ อันเป็นสาเหตุที่ทำให้ระบบประชาธิปไตยของไทยเราล้มเหลว

เจ. ฟิเลลลา⁸ กล่าวว่า ระบบการเรียนที่มีครูเป็นศูนย์กลางนั้น เป็นกระบวนการที่ตรงกันข้ามกับลักษณะการเรียนรู้ เพราะการเรียนรู้คือการให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง แต่ระบบที่มีครูเป็นศูนย์กลาง นักเรียนจะเป็นแต่เพียงผู้ฟังและคอยจดจำสิ่งที่ครูพูดเท่านั้น

นอกจากนี้เมื่อมีการประชุมสัมมนาทางวิชาการเรื่อง "ทฤษฎีและเทคนิคในไทยเพื่อการปฏิรูประบบการศึกษา" ที่คณะครุศาสตร์ เมื่อวันที่ 11 - 15 เมษายน พ.ศ. 2518 นี้ ผู้ร่วมประชุมได้กล่าวถึงสถานการณ์การเรียนการสอนที่มีครูเป็นศูนย์กลางว่าเป็น

⁶Herman Muller, "The Sociology of the School, Class," Education, I (1970), p. 105.

⁷ชัยงค์ พรหมวงศ์, ชุมนุมจุฬา ฉบับนิยมหาราชานุสรณ์ (ตุลาคม, 2516); หน้า 68 - 69.

⁸J. Filella, "Methods of Teaching: Way of Turning Non - Learners into Learners," Adult Education. Vol. 5, No. 4 (November, 1975), p. 19.

สถานการณ์ที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ 4 ประการคือ

1. ผู้เรียนไม่ได้เข้าร่วมในกิจกรรมเรียนอย่างกระตือรือร้น
2. ไม่มีการสะท้อนกลับว่าผู้เรียนเรียนรู้ คัดลึนใจหรือปฏิบัติกิจกรรมถูกต้องหรือไม่
3. ไม่มีความภาคภูมิใจและประสบการณ์ที่เป็นความสำเร็จ
4. ผู้เรียนไม่มีโอกาสเรียนรู้ไปที่ละขั้นตามความสามารถและความสนใจของแต่ละคน

ในเมื่อลักษณะการจัดการเรียนการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลาง เป็นลักษณะที่ไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบันดังกล่าวมาแล้ว "ครู" ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงในการสร้าง "บุคลิกภาพ" ให้แก่เยาวชนของชาติ จะต้องตระหนักในภาระหน้าที่ของตนเอง โดยพยายามปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสภาพการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพของสังคมไทยในปัจจุบันนี้ ชัยยงค์ พรหมวงศ์¹⁰ ได้เสนอวิธีการแก้ปัญหาโดยการนำเทคโนโลยีทางการศึกษาเข้ามาใช้ ซึ่งเทคโนโลยีทางการศึกษานี้จะช่วยปฏิรูปการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพของสังคมได้ โดยจะเปลี่ยนบทบาทของครูจากการเป็น "ผู้สอน" มาเป็นเพียง "ผู้แนะแนวทาง" อันจะทำให้นักเรียนรู้จักพัฒนาความคิด รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รู้จักคัดลึนใจและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นหมู่ได้

อี ไมเคิล บริก¹¹ แสดงความคิดเห็นว่าระบบการเรียนที่คึนนี้ ควรเน้นที่กิจกรรมการเรียนของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนรู้วิธีปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสังคมให้ตระหนักถึงความสำคัญในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และในทัศนะของ ริชาร์ด เอ ซมึค

⁹จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์, การประชุมสัมมนาทางวิชาการ "นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการปฏิรูปการศึกษา," คู่มือฝึกปฏิบัติการประชุมสัมมนา (พระนคร: แผนกโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518), หน้า 85.

¹⁰ชัยยงค์ พรหมวงศ์, เรื่องเดิม, หน้า 70.

¹¹E. Michael Brick, "Learning Center: The Key to Personalized Instruction," Addio-Visual Instruction, Vol. 12 (October, 1967), pp. 787-88.

และ แพตริเซีย ชมัค¹² เห็นว่า ห้องเรียนที่มีประสิทธิภาพก็นั้น ควรจัดสภาพห้องเรียนที่มีการเรียนเป็นแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ (Group Process) เพราะจะทำให้นักเรียนรู้จักการทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ถกเถียงหรือแก้ไขปัญหาร่วมกัน นักเรียนจะรู้สึกอบอุ่นไม่เจ็บเหงา เพราะเพื่อนในกลุ่มจะช่วยแก้ไขความรู้สึกเจ็บเหงา และความวุ่นวายใจได้ ซึ่งความคิดนี้ตรงกับความคิดของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์¹³ ในการจัดสภาพห้องเรียนว่าห้องเรียนที่มีประสิทธิภาพคือการจัดสภาพการเรียนการสอนเน้นที่กิจกรรมการเรียนของนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Learning - Center Classroom) โดยเสนอความคิด "การจัดห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน" ซึ่งอาศัยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และทฤษฎีการใช้สื่อประสม (Multi Media Approach) เป็นสื่อและวิธีการสอน การจัดระบบห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนนี้จะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รู้จักการตัดสินใจ มีความรับผิดชอบ และสามารถทำงานร่วมกันเป็นหมู่ ซึ่งนับว่าเป็นการจัดสภาพการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพของสังคมไทยในขณะนี้ได้อย่างดียิ่ง

การที่การศึกษาจะถ่ายทอดหรือส่งเสริมความรู้ ความคิด และประสบการณ์ได้นั้นจะต้องมีเครื่องมือที่ใช้เป็นสื่อในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจต่าง ๆ สื่อที่สำคัญที่สุดก็คือ "ภาษา" ภาษาจึงเป็นสื่อความหมายของคนทั้งชาติ ซึ่งแต่ละชาติแต่ละภาษาย่อมมีระเบียบของตนเองทั้งสิ้น แล้วแต่ละจะตกลงกันในหมู่ของชนชาตินั้น ภาษาจึงเป็นศูนย์กลาง

¹²Richard A. Schmuck and Patricia Sehmuck, Group Process in the Classroom (Iowa: W.M.C. Brown Co., 1941), p. 2.

¹³ชัยยงค์ พรหมวงศ์, "ศูนย์การเรียนแนวทางใหม่สำหรับการปฏิรูประบบห้องเรียน," วารสารครูศาสตร์, 6 - 7 (ตุลาคม, 2516 - มกราคม, 2517), หน้า 54 - 55.

ที่ยึดคนทั้งชาติไว้¹⁴ เป็นสิ่งที่ทำให้ชาติรวมกันได้อย่างเป็นปึกแผ่น¹⁵ ภาษาจึงเป็น "สัญลักษณ์" ของชาติ ทุกชาติที่เป็นเอกราชจึงมีภาษาประจำชาติของตนเอง ชาติไทยเป็นชาติที่มีเอกราชมาช้านาน จึงมีภาษาของตนเองใช้มาเป็นเวลาหลายร้อยปีแล้ว ซึ่งเป็นสิ่งที่คนไทยทุกคนจะต้องหวงแหนและรักษาภาษาของเราไว้มิให้เสื่อมคลายไป กุจกั๊งกระแสรพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานไว้ว่า

...ภาษาทั้งหลายเป็นเครื่องมือของมนุษยชาติชนิดหนึ่ง คือเป็นทางสำหรับแสดงความคิดเห็นอย่างหนึ่ง เป็นสิ่งสวยงามอีกอย่างหนึ่ง เช่น ในทางวรรณคดีเป็นต้น ฉะนั้น จึงจำเป็นต้องรักษาเอาไว้ให้ดี ประเทศไทยมีภาษาของเราเอง ซึ่งต้องหวงแหน... เรามีโชคที่มีภาษาของตนเองแต่โบราณ จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้¹⁶

การที่จะรักษาหรืออนุรักษ์ภาษานั้น สิ่งที่จะทำได้ก็คือการศึกษาหาความรู้ถึงลักษณะของภาษาไทยให้กระจ่างถ่องแท้ และใช้ภาษาให้ถูกต้อง วิชาหลักภาษาไทยจึงเป็นวิชาที่สำคัญยิ่ง เพราะหลักภาษาไทยคือระเบียบแบบแผนภาษาไทยที่มีไว้ เพื่อให้ผู้ใช้

¹⁴มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะศิลปศาสตร์, คำบรรยายวิชาภาษาไทยภาคแรก (พระนคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2508), หน้า 1.

¹⁵เรื่องอุไร กุศลาลัย, "ความบรรยายประกอบวิชาภาษาไทย," เอกสารการนิเทศการศึกษา, หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู (พระนคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2516) หน้า 1.

¹⁶จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะอักษรศาสตร์ ชุมนุมภาษาไทย, บันทึกการเสด็จพระราชดำเนินพระราชนิเทศพระราชมหาราชดำรัสเรื่องปัญหาการใช้ภาษาไทย (พระนคร : มงคลการพิมพ์, 2512), หน้า 5.

ยึดถือเป็นหลักร่วมกันในการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง¹⁷ หากขาดหลักภาษาไทยเสียแล้วก็เท่ากับขาด "บรรทัดฐาน" ของภาษา จะเป็นเหตุให้มีการใช้ภาษาอย่างบกพร่อง ผิดพลาด และไขว้เขว นานไปก็จะทำให้ภาษาเสื่อมสลายไปได้¹⁸ ซึ่งถ้าภาษาเสื่อมสลายไปก็เท่ากับว่าวัฒนธรรมของชาติเสื่อมสลายไปด้วย เพราะภาษาคือวัฒนธรรมที่สำคัญที่สุดของชาติ วัฒนธรรมจะยืนยงและมีความเจริญงอกงามได้ก็อยู่ที่มนุษย์มีภาษา ถ้าขาดภาษาเสียอย่างเดียว วัฒนธรรมจะหมดสภาพความก้าวหน้า เพราะการถ่ายทอดวัฒนธรรมให้แก่กันในสังคมจะทำได้ส่วนใหญ่ก็อยู่ที่มีภาษาสำหรับสื่อสารความรู้สึกให้แก่กันและกัน¹⁹ ฉะนั้น ภาษาจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่จะแสดงให้เห็นว่าชนในชาตินั้น ๆ มีวัฒนธรรมสูงส่งแค่ไหนเพียงใด ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งในโลกที่มีวัฒนธรรมในด้านภาษาสูงส่งและละเอียดละไมมาแต่โบราณกาล²⁰

ภาษาไทยนั้น แม้ว่าส่วนหนึ่งของภาษาจะนำมาจากภาษาของชาติอื่นก็ตาม แต่คนไทยก็รู้จักเลือกสรรนำเฉพาะสิ่งที่ดีมาปรับปรุงแต่งด้วยวิธีการที่เหมาะสมเจาะ ภาษาไทยจึงเป็นภาษาที่มีอัจฉริยลักษณะหลายอย่าง อัจฉริยลักษณะอย่างหนึ่งซึ่งถือว่าเป็นลักษณะวัฒนธรรมอันดีงาม ก็คือ การใช้ถ้อยคำที่สุภาพไพเราะเหมาะสมแก่บุคคล ซึ่งนับว่าเป็นความงดงามทั้งทางภาษาและทางสังคม ในทางภาษานั้น ทำให้เห็นถึงศิลปะในการใช้คำที่แตกต่างกันออกไป ส่วนในทางสังคมทำให้ได้เน้นถึงขนบธรรมเนียมประเพณีที่แสดงถึงจิตใจอันสูงส่งของคน-

¹⁷ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะกรรศาสตร์, คู่มือครูวิชาภาษาไทย (พระนคร : มงคลการพิมพ์, 2512), หน้า 5.

¹⁸ เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

¹⁹ จานงค์ ทองประเสริฐ, ภาษากับวัฒนธรรม ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย 2518 (พระนคร : วัฒนาพานิช, 2518), หน้า 11.

²⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 203.

ไทยเรา²¹

การใช้ถ้อยคำที่สุภาพไพเราะเหมาะสมกับบุคคลและกาลเทศะนี้ ในภาษาไทยรวมเรียกว่า "ราชาศัพท์" ฉะนั้นราชาศัพท์จึงเป็นลักษณะอย่างหนึ่งของภาษาไทยซึ่งแสดงให้เห็นซึ่งถึงวัฒนธรรมในทางภาษา ถึงแม้ราชาศัพท์จะเป็นภาษาที่ไม่ค่อยได้ใช้ในชีวิตประจำวันมากนักสำหรับคนไทยส่วนใหญ่ แต่ราชาศัพท์ก็เป็นส่วนหนึ่งของภาษาไทยที่แสดงให้เห็นลักษณะนิสัยของคนไทย และลักษณะวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ

วิทย์ พินคันทเงิน ได้แสดงทัศนะไว้ว่า

การใช้ราชาศัพท์เป็นวัฒนธรรมทางภาษาที่สื่อแสดงถึงความไพเราะ ลึกซึ้ง และรุ่มรวยทางภาษามากกว่าจะเป็นการบังคับอย่างตายตัว และการที่ชาวบ้านผู้ไม่เข้าใจราชาศัพท์ ผกกับพระมหากษัตริย์อย่างบริสุทธิ์ใจนั้น ย่อมได้รับพระราชทานอภัยโทษโดยปริยาย แต่ผู้มีการศึกษาคิดแล้ว ก็สมควรจะได้ศึกษาเพื่อใช้ให้ถูกต้องเหมาะสม ซึ่งถือว่าเป็นวัฒนธรรมส่วนหนึ่งด้วย เพื่อให้ผู้ที่ได้รับการศึกษามาแล้วไม่เสียประโยชน์เปล่า มิเสียแรงที่ไทยเรามีวัฒนธรรมทางภาษามาช้านานแล้ว

เมื่อราชาศัพท์เป็นเครื่องแสดงถึงวัฒนธรรมของชาติ และเป็นระเบียบแบบแผนในการใช้ภาษาอย่างหนึ่ง ซึ่งรวมอยู่ในวิชาหลักภาษาไทย จึงเป็นสิ่งที่ควร "อนุรักษ์" ไว้ ไม่ใช่อนุรักษ์เพราะความเป็นชาตินิยมว่าสิ่งนี้เป็นของไทย แต่อนุรักษ์เพราะราชาศัพท์เป็นลักษณะวัฒนธรรมทางภาษาอันดีงามสูงส่ง เหมาะสมกับพื้นเพของคนไทย และสอดคล้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของชาติ

²¹ เรื่องอุไร กุศลาลัย, เรื่องเดิม, หน้า 34.

²² วิทย์ พินคันทเงิน, "พฤติกรรมในสังคมไทย," วารสารจันทร์เกษม, ฉบับที่ 127 (พฤศจิกายน - ธันวาคม, 2518), หน้า 55.

สาเหตุที่ผู้วิจัยทำการวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนเรื่อง ราชศัพท์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในห้อง เรียนแบบครูเป็นศูนย์กลาง และแบบ ศูนย์การเรียน" นี้ ก็เพราะตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาว่าเป็นสิ่งที่จะพัฒนาคนพัฒนา ความเจริญก้าวหน้าให้แก่ประเทศชาติ ฉะนั้น การจัดการศึกษาจึงต้องนำวิทยาการใหม่ ๆ มาใช้เพื่อให้สอดคล้องสภาพของสังคม แต่ในขณะที่เกี่ยวกับการศึกษาก็จะต้องอนุรักษ์ลักษณะ วัฒนธรรมอันดีงามที่เหมาะสมกับพื้นเพของคนไทยไว้ด้วย ราชศัพท์เป็นลักษณะอย่างหนึ่งของ ภาษาไทย ซึ่งแสดงถึงวัฒนธรรมทางภาษาอังกฤษสูงส่งของไทย แต่เนื่องจาก—ไม่ค่อยได้ใช้ ราชศัพท์กันในชีวิตประจำวัน ราชศัพท์จึงกลายเป็นเรื่องที่ยากต่อการเรียนรู้ การเข้าใจ และการนำไปใช้ การเรียนการสอนเรื่องนี้จึงไม่ประสบผลสัมฤทธิ์เท่าที่ควร ผู้วิจัยจึงได้นำ ทฤษฎีและ เทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ คือการจัดระบบห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนเรื่องราชศัพท์ให้น่าสนใจและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึง เป็นอย่างยิ่งว่า ผลการวิจัยครั้งนี้คงจะเป็นประโยชน์แก่ครูหรือผู้ที่สนใจในเรื่องราชศัพท์ และการจัดห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนบ้างพอสมควร หรืออาจเป็นประโยชน์ที่จะใช้เป็นแนว ทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนบทเรียนอื่น ๆ ได้อีกมาก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเสนอหลักเกณฑ์การใช้ราชศัพท์ที่ถูกต้องให้แก่นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อสร้างชุดการสอนเรื่องราชศัพท์สำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่เรียนเรื่องราชศัพท์ จากห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนและห้องเรียนแบบครูเป็นศูนย์กลาง
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงสภาพการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สมมุติฐานของการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนจากห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนกับการเรียนจากห้องเรียนแบบครูเป็นศูนย์กลางไม่แตกต่างกัน
2. นักเรียนที่เรียนจากห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน จะมีความคิดทบทวนในเนื้อหาวิชาได้นานกว่านักเรียนที่เรียนจากห้องเรียนแบบครูเป็นศูนย์กลาง

การดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาหลักเกณฑ์การใช้ราชาศัพท์ในประเทศไทย และประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงบางประเทศ จากตำราราชาศัพท์ ตำราหลักภาษาไทย หนังสือต่าง ๆ และผู้ทรงคุณวุฒิในเรื่องนี้
2. ศึกษาตำรา เอกสาร ทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวกับการผลิตชุดการสอนสำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน
3. จัดทำชุดการสอนเรื่องราชาศัพท์จำนวน 2 ชุด
4. นำชุดการสอนไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกลุ่มย่อยก่อนไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย เพื่อปรับปรุงชุดการสอนและหาประสิทธิภาพของชุดการสอนที่สร้างขึ้น
5. นำชุดการสอนที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองสอนในกลุ่มทดลองที่จัดห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน และขณะเดียวกันก็ทำการควบคุมอีกกลุ่มหนึ่ง โดยสอนเรื่องราชาศัพท์แบบครูเป็นศูนย์กลาง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีพื้นฐานความรู้ใกล้เคียงกัน โดยพิจารณาจากคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาหลักภาษาไทย ประจำภาคต้นปีการศึกษา 2518
6. สอบความรู้นักเรียนทั้งสองกลุ่มก่อนและหลังบทเรียน โดยใช้แบบสอบที่เตรียมไว้แบบสอบมี 2 ชุด ใช้เวลาสอบชุดละ 20 นาที
7. สอบความรู้นักเรียนทั้งสองกลุ่มหลังจากศึกษาบทเรียนจบแล้วอีกครั้งหนึ่ง โดยทิ้งระยะห่างจากสอบหลังเรียนครั้งแรก 1 สัปดาห์
8. นำคะแนนจากผลการสอบทุกครั้งมาตรวจ เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการวิจัย

และนำคะแนนเฉลี่ยมาเปรียบเทียบกันโดยการทดสอบค่าที (t - test)

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ จำกัดอยู่ภายในขอบเขตดังนี้ คือ

1. ชุดการสอนเรื่องราชาศัพท์ที่สร้างขึ้นกำหนดเฉพาะพื้นความรู้สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
 2. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ทดลองสอนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ และในห้องเรียนแบบมีครูเป็นศูนย์กลาง มีกลุ่มละ 30 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมจำนวนตัวอย่างประชากร 60 คน
 3. การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะด้านความรู้ ความจำ และการนำไปใช้ในเรื่องราชาศัพท์เท่านั้น
 4. การวิเคราะห์ผลการวิจัยจะไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างเพศ ความสามารถของระดับสติปัญญา พื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม สภาพอารมณ์ของนักเรียน รวมทั้งสิ่งแวดล้อมของห้องเรียนขณะทำการทดลอง
 5. ชุดการสอนที่สร้างขึ้น ไม่ใช่ชุดการสอนที่แสดงความเป็นเอกลักษณ์ ว่าการเรียนรู้เรื่องราชาศัพท์ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะต้องใช้ชุดการสอนแบบนี้เสมอไป ผู้สอนอาจสร้างชุดการสอนใหม่ได้ หากแต่เน้นที่กระบวนการในการสร้างว่าจะต้องมีลักษณะดังกล่าวเหมือนกัน
 6. ในการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลาง ผู้วิจัยจะใช้กิจกรรมและอุปกรณ์การสอนประกอบการบรรยายควบคู่กัน
- ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ในการประเมินประสิทธิภาพของชุดการสอนนั้น ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ 80/80 ได้ เพราะราชาศัพท์เป็นลักษณะภาษาที่ไม่ค่อยได้ใช้ในชีวิตประจำวัน จึงเป็นเรื่องที่ยากต่อการเรียนรู้และการจดจำ
2. คะแนนสัมฤทธิ์ผลวิชาหลักภาษาไทยที่ใช้ในการจับคู่ นักเรียนทั้งสองกลุ่ม เชื่อถือได้ และวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

3. ถือว่านักเรียนทั้งสองกลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม มีคุณสมบัติเท่ากัน เป็นคู่ ๆ จริง

4. นักเรียนไม่เคยเรียนเนื้อหาเรื่องราชาศัพท์ที่ทำการทดลองมาก่อน
ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

1. ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยไม่สามารถควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ซึ่งอาจเข้ามาเป็นส่วน เกี่ยวข้องในการวิจัยได้ เช่น ความไม่คุ้นเคยในการ เรียนแบบศูนย์การเรียนของนักเรียน ความไม่รับผิดชอบ และความไม่ซื่อสัตย์ในการเรียนของนักเรียนบางคน

2. ผู้วิจัยยัง ไม่มีความชำนาญในการสร้างสื่อการสอนบางประเภท เช่น เทปโทรทัศน์ ซึ่งอาจเกิดข้อบกพร่องอันเป็นผลให้การวิจัยครั้งนี้ไม่เที่ยงตรงเท่าที่ควร

3. การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างประชากรเพียง 60 คน และ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพียงแห่งเดียว ซึ่งถ้าเทียบกับจำนวนประชากรซึ่งเป็น นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั่วประเทศแล้ว นับว่าเป็นสัดส่วนที่น้อยมาก ผลการวิจัย ครั้งนี้จึง ไม่อาจถือถือว่าเป็นตัวแทนที่ดีของการวิจัยได้

4. การทดลองสอนเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการ เรียนแบบครู เป็นศูนย์กลางและ แบบศูนย์การเรียน ผู้วิจัยทดลองสอนเพียงกลุ่มละ 4 ชั่วโมง เท่านั้น ซึ่งถ้าเทียบกับเวลา เรียนตลอดปีก็นับว่าเป็นสัดส่วนที่น้อยมาก ผลการวิจัยครั้งนี้จึงอาจจะไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร

คำจำกัดความในการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ในการเรียน หมายถึง ผลการเรียนที่ได้จากการสอนนักเรียนหลังจากเรียน บทเรียนเรื่องราชาศัพท์แล้ว 2 ครั้ง ครั้งแรกสอบทันทีเมื่อเรียนจบบทเรียน และครั้งที่ 2 สอบเมื่อได้ศึกษาเรื่องราชาศัพท์ผ่านไปแล้ว 1 สัปดาห์

ราชาศัพท์ หมายถึง ถ้อยคำที่สุภาพ ไพเราะ เหมาะสมกับบุคคล และกาลเทศะ มัธยมศึกษาตอนปลาย หมายถึง ระดับนักเรียนชั้นมัธยมปลายตามแนวปฏิรูปการศึกษา คือระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3, 4 และ 5 การวิจัยครั้งนี้ทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2518

ห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน หมายถึง ห้องเรียนที่แบ่งออกเป็น 4 - 6 กลุ่ม เรียกว่ากลุ่มกิจกรรม แต่ละกลุ่มจะมีกิจกรรม วัสดุอุปกรณ์และเนื้อหาแตกต่างกัน ผู้เรียนจะหา-

ประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยการประกอบกิจกรรมให้ครบทุกกลุ่ม รวมทั้งรายงานผลกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่ครูกำหนดให้ด้วยตนเอง

ห้องเรียนแบบครูเป็นศูนย์กลาง หมายถึงห้องเรียนที่มีวิธีสอนแบบครูบรรยายเป็นหลักใหญ่ โดยมีอุปกรณ์และกิจกรรมการเรียนการสอนประกอบตามสมควร

สื่อการสอน หมายถึง เครื่องมือที่ช่วยสื่อเนื้อหาบทเรียนเรื่องราวสำคัญให้นักเรียน เช่น สไลด์ เครื่องบันทึกเสียง เทปโทรทัศน์ ฯลฯ

ชุดการสอน หมายถึงชุดอุปกรณ์สำเร็จรูปซึ่งประกอบด้วยคู่มือการใช้สื่อการสอน เนื้อหาวิชาและประสบการณ์รวมทั้งกิจกรรม การเรียน การวัดผล การประเมินผลและการทดสอบ

ประสิทธิภาพของชุดการสอน ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ 80/80 กล่าวคือ

80 ตัวแรก หมายถึงคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ ของค่าขอบในการทำกิจกรรมของนักเรียน

80 ตัวหลัง หมายถึงคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ ของข้อสอบที่นักเรียนทำได้หลังจากเรียนบทเรียน

ความคิดทนในเนื้อหาวิชา (retention) หมายถึง ความจดจำในเนื้อหาวิชานั้น ๆ

คุณค่าของการวิจัย

1. เป็นการนำแนวความคิดใหม่ และเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางปฏิรูปการศึกษาของชาติ

2. เป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียน การสอนที่สอดคล้องกับสภาพสังคมในระบบประชาธิปไตย

3. ชุดการสอนที่สร้างขึ้นจะช่วยทำให้การเรียนการสอนเรื่องราวสำคัญเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. ชุดการสอนที่สร้างขึ้นจะเป็นแนวทางให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในวงการศึกษามองเห็นประโยชน์ และพยายามจะสร้างชิ้นอื่น หรือนำชุดการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปปรับปรุงใช้ในห้องเรียน